

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

SEROPOZITYVIŲ AUTOIMUNINIŲ ENCEFALITŲ IR PARANEOPLASTINIŲ NEUROLOGINIŲ SINDROMŲ EPIDEMIOLOGIJA VILNIAUS REGIONE

Darbo autorius. David PETROSIAN (III kursas).

Darbo vadovai. Gyd. Mantas VAIŠVILAS, doc. dr. Nataša GIEDRAITIENĖ, VU MF Neurologijos ir neurochirurgijos klinika.

Darbo tikslas. Įvertinti seropozityvių autoimuninių encefalitų ir paraneoplastinių neurologinių sindromų epidemiologinius, demografinius ir klininius rodiklius Vilniaus regione.

Darbo metodika. Retrospektyviai surinkti ir įvertinti visi 2016-2022 metais atlikti Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikose (VULSK) antikūnų prieš intraląstelinis (Yo, Hu, amfifizinas, rekoferinas, CV2/CRMP5, PNMA1/PNMA2, Zic4, titinas, GAD65, Ri, Tr, SOX1) ir paviršinius antigenus (NMDA, LGI1, CASPR2, GABAaR/GABA_bR, AMPAR, DPPX, MOG, AQP4) tyrimų atsakymai. Į analizę įtraukti visi atvejai, teigiami vienam ar keliems antikūnams. Visi atvejai klasifikuoti į paraneoplastinius ir neparaneoplastinius, remiantis atnaujintais paraneoplastinių neurologinių sindromų diagnostikos kriterijais. Statistinė analizė atlikta naudojant Rstudio 2022.12 ir MS Excel programas. Statistiškai reikšmingu skirtumu buvo laikomas $p < 0.05$.

Rezultatai. Iš viso ištirti 1004 mėginiai. Nuo 2016 iki 2022 metų tyrimų apimtis padidėjo 270 % (2016 metais ištirta 79, 2022 metais – 214 mėginių). Iš jų 68 (6,8%) tyrimo protokoluose aptikti 82 teigiami autoantikūnai (23 (28,0%) paviršiniams antigenams, 52 (63,4%) intraląsteliniais ir 7 (8,5%) daugiau nei vienam antigenui). 82 teigiami tyrimo rezultatai gauti iš 68 pacientų biologinių mėginių (moterų $n=45$ (66,2%) (amžiaus mediana 61 (IQR 49-68) metai), vyrų $n=23$ (33,8%) (amžiaus mediana 62 (IQR 49,75 – 69,25) metai)). 8/68 (11,8%) pacientų patvirtintas paraneoplastinis neurologinis sindromas (PNS) (moterų $n=6$ (75,0%) (amžiaus mediana 60,5 (IQR 57,25–63,75) metai), vyrų $n=2$ (25,0%) (amžiaus mediana 56 (IQR 55–57) metai). Onkoskriningui bet kurios kūno dalies kompiuterinė tomografija atlikta 17/68 (25,0%) pacientų, tuo tarpu FDG/PET nebuvo atliktas niekam.

PNS klinikiniai fenotipai buvo greitai progresuojantis smegenėlinis sindromas ($n=6$, 75,0%), limbinis encefalitas ($n=1$, 12,5%), sensorinė neuronopatija ($n=1$, 12,5%), o nustatyti navikai – kiaušidžių karcinoma ($n=5$, 62,5%), plaučių vėžys ($n=2$, 25,0%), krūties vėžys ($n=1$, 12,5%).

15/68 (22,1%) pacientų diagnozuotas neparaneoplastinis autoimuninis encefalitas (AE), pasireiškęs NMDARE 5/15 (33,3%) arba limbinio encefalitu 10/15 (66,6%). Limbinis encefalitas buvo sukeltas LGI-1 ($n=4$, 27,0%), CASPR2 ($n=3$ 20,0%), AMPAR

(n=2, 13,0%) ir GABABR (n=1, 17,0%) antikūnų, pasireiškė atminties sutrikimais 7/10 (70,0%), traukuliais 6/10 (60,0%), psichiatriniais simptomais 6/10 (60,0%).

11/68 (16,2%) pacientų diagnozuoti uždegiminiai demielinizuojantys susirgimai: 9/11 (81,8%) sukelti Anti-AQP4 ir 2/11 (18,2%) – anti-MOG. Šie susirgimai pasireiškė izoliuotu optiniu neuritu 1/9 (11,1%), izoliuotu skersiniu mielitu 3/9 (33,3%), rombencefalitu 1/9 (11,1%), encefalomielitu 1/9 (11,1%) ir kombinuotu optiniu neuritu/mielitu 3/9 (33,3%).

35/68 (51,5%) pacientų ir 43/82 mėginių (52,4%) vertinti kaip nespecifiniai (15/35 (42,9%) titino/rekoverino antikūnai, 8/35 (22,9%) Yo antikūnai, 7/35 (20,0%) SOX-1 antikūnai). 27/35 (77,1%) atvejų reakcijos stiprumas antikūnui buvo silpnas/ribinis. Nespecifiniai antikūnai nustatyti pacientams, sergantiems neurodegeneracinėmis ligomis – 10/35 (28,6%), pirminiais arba metastaziniais galvos smegenų navikais – 4/35 (11,4%), infekciniais centrinės nervų sistemos susirgimais – 3/35 (8,6%), galvos smegenų kraujotakos sutrikimais – 2/35 (5,7%), miopatijomis – 2/35 (5,7%); kitais susirgimais (Wernicke encefalopatija, įgimta leukoencefalopatija, lėtine galvos smegenų išemija).

Lyginant PNS susirgusius pacientus su pacientais, kuriems patvirtinti kiti susirgimai, vienintelis faktorius, leidžiantis spręsti apie paraneoplastinio neurologinio sindromo diagnozę buvo intraląstelių antikūnų teigiamos reakcijos stiprumas ($p < 0,001$).

Sergamumas PNS Vilniaus regione buvo 0,19/100 000 (atvejų skaičius/gyventojų skaičius), paplitimas – 0,81/100 000, sergamumas AE buvo 0,29/100 000, paplitimas – 0,51/100 000, sergamumas anti-AQP4 – 0,22/100 000, paplitimas – 0,46/100 000, o sergamumas anti-MOG – 0,05/100 000 (atvejo/gyv.), paplitimas – 0,17/100 000 (atvejo/gyv.).

Išvados. Sergamumas paraneoplastiniais neurologiniais sindromais ir autoimuniniais encefalitais Vilniaus regione yra nuo 3 iki 4 kartų mažesnis nei kitose Europos valstybėse (Italijos Venecijos-Friulia regionas, gyventojų skaičius 983 190 2017 metais) ir JAV panašaus dydžio regionuose (Olmstedo apygarda, Minesotos valstija, gyventojų skaičius 155 285 2014 metais). Tai galimai susiję su per mažomis tyrimų apimtimis, alternatyvių diagnostikos metodų nenaudojimu klinikinėje praktikoje ir nepakankamai naudotu onkoskriningu.

Sergamumas optinio neuromielito spektro sutrikimais ir MOG antikūnų ligomis atitinka sergamumo rodiklius (0,05-0,4/100 000 gyventojų), aprašytus Europos, JAV, Azijos ir Karibų regionuose.

Raktažodžiai. Paraneoplastiniai neurologiniai sindromai; autoimuninis encefalitas; onkoneuroniniai antigenai.